

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: Výchova k občanství

Charakteristika předmětu Výchova k občanství

Vyučovací předmět výchova k občanství je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Je členěn do tří ročníků II. stupně ZŠ s týdenní dotací jedné hodiny pro 7. - 9. ročník. V předmětu výchova k občanství se rozvíjí a formuje občanský profil žáků. Žáci se učí orientovat ve významných okolnostech společenského života, utvářejí si vztah ke skutečnosti, formují si vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života. Žáci se učí formovat vědomí odpovědnosti za vlastní život, jsou vedeni k sebeovládání.

Vyučující využije všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí – skupinového vyučování, diskuse, výkladu, reprodukce textu, samostatné práce, soutěže, testů, dramatizace, projektů, PC, videa, besed, dotazníků.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- žáci se učí vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojovat získané poznatky do širších celků, nalézat souvislosti
- žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry
- žáci jsou schopni vyhledávat a třídit informace, přistupovat k nim kriticky a efektivně je využívat v procesu učení a praktických činnostech
- žáci jsou schopni naplánovat si učení, kriticky zhodnotit výsledky svého učení, uvědomují si smysl celoživotního učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni k tvořivému přístupu k řešení problému, učí se vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a učí se nalézt řešení
- žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení a jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- žáci se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- žáci jsou vedeni k naslouchání promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci se učí využívat ke komunikaci vhodné technologie

- žáci využívají komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni ke spolupráci v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- žáci upevňují dobré mezilidské vztahy
- žáci jsou vedeni ke schopnosti hodnotit svoji práci i práci ostatních
- žáci přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy

Kompetence občanské

- žáci se učí znát legislativu a obecné morální zákony a dodržovat je
- žáci respektují názory ostatních
- žáci si formují volní a charakterové rysy
- žáci se odpovědně rozhodují podle dané situace
- žáci respektují, chrání a oceňují naše tradice, kulturní i historické dědictví

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: Výchova k občanství

Ročník: 7.

(Člověk ve společnosti, člověk jako jedinec)

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Vysvětlí, proč je nezbytné dodržovat školní řád. Popíše svá práva a povinnosti. Vysvětlí, jaký význam má vzdělání pro jeho vlastní vývoj a budoucí život.	NAŠE ŠKOLA - život ve škole - práva a povinnosti žáků - význam a činnost žákovské samosprávy - společná pravidla a normy - vklad vzdělání pro život	PRŮŘEZOVÉ TÉMA: OBČANSKÁ SPOLEČNOST A ŠKOLA	
Kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání. Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	PODOBNOST A ODLIŠNOST LIDÍ - projevy chování - rozdíly v prožívání, myšlení a jednání - - osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter - vrozené předpoklady, osobní potenciál	Mezipředmětové vztahy: VV – Kreslení portrétu kamaráda ČJ – Popis osoby	
Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	VNITŘNÍ SVĚT ČLOVĚKA - vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí - systém osobních hodnot, sebehodnocení - stereotypy v posuzování druhých lidí	Mezipředmětové vztahy: ČJ – Popis osoby	

Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek.	OSOBNÍ ROZVOJ - životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji		
Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám. Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	LIDSKÁ SETKÁNÍ - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi - rovnost a nerovnost - rovné postavení mužů a žen - lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti	Mezipředmětové vztahy: D – Rasismus v historii	
Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích.	VZTAHY MEZI LIDMI - osobní a neosobní vztahy - mezilidská komunikace - konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti		
Respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití.	ZÁSADY LIDSKÉHO SOUŽITÍ - morálka a mravnost - svoboda a vzájemná závislost - pravidla chování		

<p>Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání. Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.</p>	<p>NAŠE VLAST</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem vlasti a vlastenectví - zajímavá a památná místa - co nás proslavilo - významné osobnosti - státní symboly, státní svátky, významné dny 	<p>PRŮŘEZOVÉ TÉMA: OBČAN, OBČANSKÁ SPOLEČNOST A STÁT</p> <p>Mezipředmětové vztahy: D – osobnosti naší historie</p>	
<p>Uvede, kde v obci sídlí městský úřad a na příkladech popíše, čím se zabývá. Popíše způsoby, jak se můžeme osobně podílet na ochraně kulturních památek.</p>	<p>NAŠE OBEC, REGION, KRAJ</p> <ul style="list-style-type: none"> - důležité instituce - zajímavá a památná místa - významní rodáci - místní tradice - ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku 	<p>Mezipředmětové vztahy: ČJ – Četba místních spisovatelů</p>	
<p>Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.</p>	<p>KULTURNÍ ŽIVOT</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice - kulturní instituce - masová kultura, prostředky komunikace 		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Předmět. Výchova k občanství
Ročník: 8.
(Člověk, stát a právo)

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovnává jejich znaky Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU - znaky státu - typy a formy státu - státní občanství ČR, Ústava - složky státní moci, jejich orgány a instituce - obrana státu	D, ČJ PT – Výchova demokratického občana	
Chápe státoprávní uspořádání ČR, zákonodárných orgánů a institucí státní správy Vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady, požádá v případě potřeby o radu	STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA - orgány a instituce státní správy a samosprávy a jejich úkoly	D PT Výchova demokratického občana Návštěva MÚ	
Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou volby ovlivňovat každodenní život občanů	PRINCIPY DEMOKRACIE - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu - politický pluralismus - význam a formy voleb do zastupitelstev	D PT Výchova demokratického občana PT Osobnostní a sociální výchova Účast na jednání zastupitelstva obce Projekt „Kdybych byl starostou“	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět. Výchova k občanství

Ročník: 8.

(Člověk, stát a právo)

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod V krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací	LIDSKÁ PRÁVA <ul style="list-style-type: none"> - základní lidská práva - práva dítěte a jejich ochrana - úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech - poškozování lidských práv - šikana, diskriminace 	D, ČJ PT Výchova demokratického občana PT Osobnostní a sociální výchova PT Multikulturní výchova Návštěva OSPOD a sociálně aktivizačních služeb	
Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů Uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věcí Rozlišuje a porovnává úkoly právní ochrany občanů, uvede příklady jejich spolupráce	PRÁVNÍ ŘÁD ČR <ul style="list-style-type: none"> - význam a funkce právního řádu - orgány právní ochrany občanů - soustava soudů - právní norma, předpis, publikování právních předpisů 	PT Výchova demokratického občana PT Osobnostní a sociální výchova Návštěva jednání soudu	
Vyjmenuje základní práva a povinnosti občan Dodržuje právní ustanovení a uvědomuje si rizika jejich porušování Rozpozná protiprávní jednání,	PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ <ul style="list-style-type: none"> - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce - trestní postižitelnost - porušování předpisů v silničním provozu 	PT Výchova demokratického občana PT Osobnostní a sociální výchova PT Mediální výchova	

rozliší přestupek a trestný čin, uvede příklady Diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	<ul style="list-style-type: none"> - porušování práv k duševnímu vlastnictví - bibliografické citace 		
Dodrží právní ustanovení a uvědomuje si rizika jejich porušování Uvede příklady, jak se bránit v případě porušování spotřebitelských vztahů	PRÁVO V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ <ul style="list-style-type: none"> - důležité právní vztahy a závazky - základní práva spotřebitele - styk s úřady 	PT Výchova demokratického občana PT Osobnostní a sociální výchova	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět. Výchova k občanství

Ročník: 9.

(Člověk, stát a hospodářství)

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, způsoby jejich ochrany	MAJETEK, VLASTNICTVÍ <ul style="list-style-type: none"> - formy vlastnictví - hmotné a duševní vlastnictví - ochrana vlastnictví - hospodaření s penězi, majetkem - formy vlastnictví 	M PT Osobnostní a sociální výchova Bibliografické citace – ISO 690, 690-2	
Na příkladech uvede vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení Uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty	PENÍZE <ul style="list-style-type: none"> - formy placení 	M PT Osobnostní a sociální výchova Projekt „Rozumíme penězům“	
Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového	HOSPODAŘENÍ <ul style="list-style-type: none"> - rozpočet domácnosti - úspory, investice, úvěry - splátkový prodej, leasing - rozpočet státu, typy rozpočtu - význam daní 	M PT Osobnostní a sociální výchova	

rozpočtu domácnosti Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků rozpočtu Uvědomuje si význam sociální péče o potřebné			
Vysvětlí jakou funkci plní banky, služby bank Druhy pojištění Platební transakce, nakládání s volnými prostředky, Způsoby krytí deficitu	BANKY A JEJICH SLUŽBY - aktivní a pasivní operace - úročení, pojištění - produkty finančního trhu pro investování a získávání prostředků	M PT Osobnostní a sociální výchova PT Mediální výchova Návštěva banky	
Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	PRINCIPY TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ - nabídka, poptávka, trh - tvorba ceny, inflace - podstata fungování trhu	M, Z PT Osobnostní a sociální výchova	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Předmět. Výchova k občanství
Ročník: 9.
(Mezinárodní vztahy, globální svět)

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování	EVROPSKÁ INTEGRACE - podstata, význam, výhody - Evropská unie a ČR	D, Z PT – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech PT – Výchova demokratického občana PT – Multikulturní výchova Projekt – počátky evropské integrace – Jiří z Poděbrad	
Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	GLOBALIZACE - Projevy, významné globální problémy	D, Z PT – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech PT – Výchova demokratického občana PT – Multikulturní výchova PT – Mediální výchova Rešerše – Odborné články na téma globální problémy	